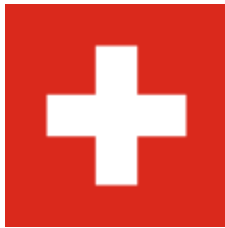




**Konfederacja Szwajcarska -
sytuacja gospodarcza i współpraca gospodarcza z Polską**



Informacje ogólne:

powierzchnia:	41,3 tys. km ²	
ludność:	8,812 mln (w tym: 26% cudzoziemców, stan na 2022 r.)	
głowa państwa-prezydent (rotacyjnie, przez rok jeden z ministrów)	Guy Parmelin	od 2026 r.
liczba ministrów (Federal Councillors)/ministerstw	7	
premier	brak instytucji premiera	
minister gospodarki, edukacji i badań (EAER) (Federal Councillor)	Guy Parmelin	od 01.2019 r.
minister spraw zagranicznych (Federal Councillor)	Ignazio Cassis	od 11.2017 r.
Ambasador Szwajcarii w Warszawie	Fabrice Filiez (od 15.09.2022 r.)	
Ambasador RP w Szwajcarii	Iwona Kozłowska (do 30.06.2024) – od 03.08.2025: chargé d'affaires Joanna Wróblewska	
Wybory parlamentarne	2023 r. (ostatnie)	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
PKB (w mld CHF) (mld EUR)	716,9 644,4	696,6 650,7	743,3 687,6	781,5 777,8	795,1 818,2
PKB (dynamika w %)	1,2	-2,4	4,2	2,1	1,1
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	75,3	79,0	79,0	88,6	91,8
Nadwyżka(+)/deficyt (-) budżetowy (% PKB)*	+0,2	-4,2	-1,4	1,2	0,7
Dług publiczny (% PKB)*	27,2	27,9	27,2	26,3	27,9
Inflacja (HICP w %)	0,4	-0,8	0,5	2,7	2,3
Bezrobocie (w%)	4,4	4,8	5,1	4,3	2,0
Eksport towarów (w mld EUR)	340,7	331,4	400,8	454,0	444,5
Import towarów (mld EUR)	269,7	271,9	294,5	339,4	325,7
Bilans HZ (towary i usługi, mld EUR)	70,3	44,6	91,6,6	107,1	98,9
Bezpośrednie inwestycje za granicą (w mld EUR)	1 366,8	1 391,4	1 367,8	-	-
Inwestycje zagraniczne w Szwajcarii (w mld EUR)	1 302,8	1 182,8	1 067,3	-	-

Źródła: EUROSTAT, prognoza European Economic Forecast, SECO

1. Struktura polityczna.

Szwajcaria składa się z 26 kantonów, różnorodnych regionów o dużej samodzielności i uprawnieniach w polityce podatkowej, oświatowej, prawnej i gospodarczej, posługujących się 4 językami urzędowymi (niemiecki, francuski, włoski, retoromański – romansz) o wielowiekowych tradycjach republikańskich.

Nadrzędny charakter prawny referendum obywatelskich wykształcił specyficzną cechę państwowości szwajcarskiej, to jest koncyliacyjność. Każda regulacja prawna może być uchylona w drodze referendum. Rząd składa się tylko z 7 ministrów (Federal Councillors), delegowanych przez 4 największe partie parlamentarne, mające różnorodne, nierzadko sprzeczne programy polityczne. Nie ma instytucji premiera. Obradami rządu kieruje rotacyjnie najstarszy stażem minister, równolegle pełniący dodatkowo przez okres jednego roku funkcję głowy państwa.

2. Sytuacja gospodarcza

Szwajcaria należy do najbogatszych i najlepiej rozwiniętych krajów europejskich, a jej gospodarka jest bardzo uzależniona od eksportu i sektora bankowo-ubezpieczeniowego. Struktura dochodu narodowego jest następująca: usługi – 73,7%, przemysł – 25,6%, rolnictwo – 0,7%.

Szwajcarski przemysł zatrudnia za granicą w firmach zależnych prawie tyle samo pracowników, co w swoim kraju. W samej Szwajcarii prowadzone są prace badawczo-rozwojowe, funkcjonują siedziby central holdingów i koncernów, centra marketingowe i zarządy spółek, zaś produkcja wielu wyrobów następuje za granicą, gdzie są niższe koszty pracy i wymogi ochrony środowiska.

Kraj należy do najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata, mimo wysokich kosztów pracy i restrykcyjnych przepisów ochrony środowiska – wg raportu International Institute for Management Development 2023 zajmuje 3. pozycję. Jest odnotowany na 1. miejscu w świecie w rankingu innowacyjności *Global Innovation Index 2023*. Natomiast w rankingu Banku Światowego łatwości prowadzenia biznesu *Doing Business 2020* zajmuje odleglejszą, 36. pozycję.

Szwajcaria posiada atrakcyjny system podatkowy, liberalne przepisy dotyczące zakładania firm i fundacji, elastyczny kodeks pracy oraz znakomicie rozwiniętą infrastrukturę gospodarczą i bankową. Szwajcarski system bankowy administruje ponad połowę światowych depozytów prywatnych, dzięki specyficznemu praktykowanej tajemnicy bankowej (wykroczenia podatkowe są traktowane tylko jako delikt administracyjny a nie kryminalny). W wyniku silnych nacisków USA i Niemiec Szwajcaria stopniowo zwiększa zakres wymiany informacji międzybankowej i ogranicza swobodę napływu nieopodatkowanych pieniędzy.

W 2020 r. szwajcarska gospodarka doznała największego pogorszenia koniunktury od 45 lat, ponieważ pandemia COVID-19 zaszkodziła zarówno produkcji (spadek o 3%) jak i zatrudnieniu (spadek o 3,2%). Spowolnienie gospodarcze będzie jednak nieco mniejsze niż początkowo zakładano. Szwajcarski rządowy Sekretariat Stanu do Spraw Gospodarczych (SECO) przekazał, że ostatecznie, na skutek poprawy koniunktury w trzecim i czwartym kwartale PKB spadło o 2,9%. Jest to największa dekonunktura od 1975 r. (w 2009 r. PKB spadło tylko o 2,1%), kiedy w Szwajcarię uderzyły podwyżki cen ropy naftowej na rynkach światowych. Bezrobocie w styczniu 2021 r. wyniosło 2,4%, spadły wydatki konsumpcyjne. Szwajcaria bardzo szybko zareagowała na kryzys związany z koronawirusem, a rządowy pakiet stymulacyjny wyniósł ponad 60 mld CHF, czyli 10% krajowego PKB. Ponad 15 mld CHF przekazano także 130 tys. przedsiębiorstw w ramach pożyczek udzielonych w trybie pilnym. Bardzo dobrze podczas pandemii rozwijał się wiodący w Szwajcarii sektor farmaceutyczny.

3. Polityka gospodarcza

Celem polityki gospodarczej jest utrzymanie konkurencyjności międzynarodowej Szwajcarii, jej eksportu oraz sektora bankowo-ubezpieczeniowego generującego 13% PKB. Główną barierą jest wysoki i rosnący kurs franka szwajcarskiego związany z napływem kapitałów zagranicznych. Zjawiskiem powszechnym stało się dokonywanie zakupów przez Szwajcarów w miejscowościach przygranicznych Niemiec i Francji, doprowadzające do odczuwalnych strat w handlu detalicznym. Bank centralny podjął w 2011 r. kosztowne interwencje na rynku finansowym starając się utrzymywać kurs wobec Euro na poziomie 1,20 CHF. Koszty tych operacji wyniosły kilkadziesiąt miliardów franków. Długotrwała obrona franka przed umocnieniem doprowadziła do niespotykanego zwiększenia rezerw walutowych i ich dalszy wzrost byłby zbyt ryzykowny. W styczniu 2015 r. Bank Centralny porzucił utrzymywany od 3 lat kurs franka,

obniżając jednocześnie stopę procentową do minus 0,75%. W rezultacie frank umocnił się dynamicznie, wobec wszystkich walut. Osłabiło to jeszcze bardziej konkurencyjność szwajcarskiego eksportu oraz doprowadziło do perturbacji na rynkach kredytowych, w tym nominowanych we frankach kredytach hipotecznych w Polsce.

Po katastrofie w Fukushima rząd szwajcarski podjął decyzję o rezygnacji z energetyki jądrowej do 2034 r. Koszty rezygnacji z energetyki jądrowej i recyklingu szacuje się na ok. 3 mld CHF rocznie. Dodatkowym problemem jest obniżanie się poziomu wód w jeziorach wysokogórskich, które służą jako zbiorniki dla elektrowni wodnych.

Szwajcaria pragnie utrzymać uprzywilejowany status w dziedzinie podatkowej i w zakresie tajemnicy bankowej. Kraje UE i USA bardzo negatywnie oceniają ucieczki kapitału przed opodatkowaniem i nieuczciwą konkurencję podatkową ze stron szwajcarskich kantonów. Urzędy podatkowe krajów związkowych Niemiec i USA nie wahają się przed zdobywaniem (różnymi metodami) list osób, którzy nie zadeklarowali posiadania kont w Szwajcarii. Rząd szwajcarski zdaje sobie sprawę, że na dłuższą metę nie będzie w stanie obronić dotychczasowych procedur „tajemnicy bankowej”. Parlament zatwierdził już kilka umów państwowych, w tym z USA, dot. ujawnienia informacji bankowych największego banku UBS i jest gotów do zawierania umów (na zasadzie wzajemności) w sprawie wymiany informacji bankowych z innymi krajami.

Ważnym elementem strategii gospodarczej Szwajcarii jest dywersyfikacja eksportu, szersze wejście na rynki Chin, Japonii i Rosji, także w drodze umów o wolnym handlu zawieranych samodzielnie, bądź też w ramach EFTA.

4. Relacje UE-Szwajcaria

Gospodarcze stosunki Szwajcaria – UE regulują dwa pakiety umów bilateralnych, przyjęte w referendum prawie 17 lat temu – *Bilaterale I* i *Bilaterale II*. Szwajcaria nie zamierza ubiegać się o członkostwo w UE. Rozbudowane umowy dwustronne z Unią przynoszą, według niektórych ekspertów, więcej korzyści Szwajcarii aniżeli UE. Dn. 26 maja 2021 r. Rada Federalna ogłosiła antycypowaną wcześniej decyzję o jednostronnym zakończeniu wieloletnich rozmów z UE nt. Umowy o ramach instytucjonalnych (IFA – *Institutional Framework Agreement*). W perspektywie Rady Federalnej obecne ryzyko całkowitego zaprzepaszczenia obowiązującej dotychczas ścieżki bilateralnej jest na tyle niewielkie, że uzasadnia odrzucenie porozumienia instytucjonalnego. Strona szwajcarska, pomimo świadomości długoterminowych konsekwencji niewzięcia IFA w życie, zdaje się oficjalnie bagatelizować te skutki, wierząc w odporność szwajcarskiej gospodarki i elastyczność szwajcarskich przedsiębiorców.

Dnia 3 grudnia 2019 r. parlament CH przyjął ramowe założenia drugiej edycji tzw. Szwajcarskiego Programu Współpracy¹, który dotyczy wspierania przez Szwajcarię transformacji w nowych krajach członkowskich UE. W zakończonej w 2017 r. edycji Polsce przyznano środki w wysokości do 489 mln CHF. Przyjęta propozycja dot. drugiej edycji kontrybucji przedstawiona przez stronę CH kształtuje się następująco: 1.3 mld CHF na okres 5+5, z czego 1,1 mld przeznaczone dla państw UE-13, a 200 mln na obszar migracji. Z ww. 1,1 mld, 200 mln przeznaczone ma zostać na szkolenia zawodowe, podczas gdy pozostała część ma być programowana zgodnie z zapotrzebowaniem PCz. omawianym w dyskusjach z państwami beneficjentami. Programowanie i działania będą decydowane wspólnie z PCz., fundusze mają przede wszystkim być kierowane do mniej rozwiniętych regionów. Klucz: taki, jak w mechanizmach finansowych EOG/NO. Ze względu na fiasko Umowy o ramach instytucjonalnych (IFA) UE-CH negocjacje w przedmiocie wypłacania *Swiss Contribution* przedłużyły się. Jeżeli UE i CH podpiszą protokół ustaleń ws. II transzy, Parlament udzieli zgodę na uruchomienie dwóch szwajcarskich wkładów – 1,047 miliarda CHF przeznaczonych na zmniejszenie dysproporcji gospodarczych i społecznych w UE (z naciskiem na kształcenie zawodowe) i 190 mln CHF przeznaczonych za zapobieganie i zarządzanie skutkami migracji.

Negocjacje ws. nadania nowych ram instytucjonalnych relacjom UE- Szwajcaria prowadzone były od 2014 r.

W maju 2014 r. Rada UE wyraziła zgodę na rozpoczęcie negocjacji między UE a Szwajcarią w sprawie umowy o ramach instytucjonalnych regulującej stosunki dwustronne. Komisja Europejska i Szwajcaria

¹ <https://www.programszwajcarski.gov.pl/>.

sfinalizowały projekt tekstu porozumienia w sprawie ram instytucjonalnych w listopadzie 2018 r., jednakże w maju 2021 r. Szwajcaria jednostronnie zakończyła negocjacje w sprawie tej umowy.

W lutym 2022 r. Szwajcarska Rada Federalna zaproponowała alternatywny sposób dalszego rozwoju stosunków między UE a Szwajcarią, obejmujący szeroki pakiet środków zawierający elementy instytucjonalne, które należy uwzględnić w każdej umowie dwustronnej dotyczącej rynku wewnętrznego. W oparciu o to alternatywne podejście przeprowadzono wstępne rozmowy między Komisją a przedstawicielami Rady Federalnej Szwajcarii, które trwały przez półtora roku. W dniu 15 grudnia 2023 r. Komisja i Rada Federalna opublikowały wspólne porozumienie (common understanding), które zawiera pisemny zapis wyników rozmów wstępnych.

Mandat UE został uzgodniony zgodnie z wspólnym porozumieniem, co znalazło odzwierciedlenie w zaleceniu Komisji dotyczącym mandatu przedstawionym 20 grudnia 2023 r.

Mandat ten opiera się na mandacie z 2014 r. dotyczącym instytucjonalnego porozumienia ramowego, a także wcześniejszych mandatach dotyczących umów w sprawie energii elektrycznej, zdrowia, bezpieczeństwa żywności oraz udziału Szwajcarii w Agencjach Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego i Agencji Kolejowych.

20 grudnia 2024 r. przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen i prezydent Konfederacji Szwajcarskiej Viola Amherd potwierdziły zakończenie negocjacji w sprawie szerokiego pakietu umów, których celem było pogłębienie i rozszerzenie stosunków między UE a Szwajcarią. Zakończenie negocjacji oznaczało koniec ważnej fazy. Znaczyło również otwarcie procesu podpisywania i ratyfikacji w UE i Szwajcarii. Szeroki pakiet środków legislacyjnych obejmował łącznie 10 sektorowych umów:

- **aktualizację pięciu umów**, które już dawały Szwajcarii dostęp do rynku wewnętrznego UE – transport lotniczy, transport lądowy, swobodny przepływ osób, ocena zgodności i handel produktami rolnymi.
- **nowe umowy w 5 obszarach**: bezpieczeństwo żywności, ochrona zdrowia, energia elektryczna, stały wkład finansowy Szwajcarii w spójność gospodarczą i społeczną w ramach Unii oraz udział Szwajcarii w programach Unii (Horyzont Europa, Euratom Research and Training, ITER/F4E - Fusion for Energy, Digital Europe, Erasmus+, EU4Health).

W odniesieniu do UE pakiet miał wymagać zatwierdzenia przez Radę w celu jego podpisania i zawarcia oraz zgody Parlamentu Europejskiego. W Szwajcarii, po zatwierdzeniu przez Radę Federalną, pakiet miał się stać przedmiotem debaty w Parlamencie i będzie przedmiotem głosowania powszechnego.

5. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Wstąpienie Polski do UE oznaczało konieczność wypowiedzenia umów handlowych ze Szwajcarią w świetle wyłącznych kompetencji traktatowych Wspólnoty. Z dniem 1 maja 2004 roku straciły ważność dwustronne umowy handlowe Polski ze Szwajcarią i EFTA.

Zostały one zastąpione Umową o wolnym handlu między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Konfederacją Szwajcarską z 1972 r. oraz pakietem umów sektorowych UE – Szwajcaria dotyczących swobodnego przepływu osób, transportu lotniczego, transportu towarów i osób kolejną, handlu produktami rolnymi, wzajemnego uznawania w dziedzinie oceny zgodności, zamówień publicznych, współpracy naukowo-technicznej. Umowy te zostały przejęte automatycznie z wyjątkiem umowy o swobodnym przepływie osób. Drugi pakiet umów UE – Szwajcaria (współpraca w statystyce, w dziedzinie audiowizualnej, udział Szwajcarii w konwencji Schengen, regulacje azylowe, zwalczanie oszustw podatkowych, opodatkowanie oszczędności, handel towarami rolnymi przetworzonymi, uczestnictwo w Europejskiej Agencji Środowiska, opodatkowanie emerytowanych pracowników unijnych mieszkających w Szwajcarii), został zawarty już po wstąpieniu Polski do UE i przejęty do prawa polskiego na ogólnych zasadach inkorporacji prawa unijnego. Nie straciły ważności umowy między Polską i Szwajcarią, których nie obejmuje kompetencja wspólnotowa, w tym:

- *Umowa między Rządem RP a Rządem Konfederacji Szwajcarskiej w sprawie wymiany stażów zawodowych z 11.06.1993 r. (weszła w życie 29.07.1993 r.),*
- *Umowa między PRL a Konfederacją Szwajcarską o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z 8.11.1989 r. (weszła w życie 18.04.1990 r.),*

- *Konwencja między RP a Konfederacją Szwajcarską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 2.09.1991 r. (weszła w życie 25.09.1991 r.), zmieniona na mocy protokołu z dn. 20.04.2010 r. (wszedł w życie 17.10.2011 r.).*

6. Wymiana handlowa z Polską

W 2024 r. na liście polskich rynków eksportowych Szwajcaria uplasowała się na pozycji 19 (1,2% udziału), z kolei na liście rynków importowych - na miejscu 29 (0,8% udziału). Udział Szwajcarii w polskim eksporcie towarów ogółem w latach 2019-2024 oscylował od 0,91% do 1,22% zaś w imporcie w przedziale od 0,73% do 0,87%.

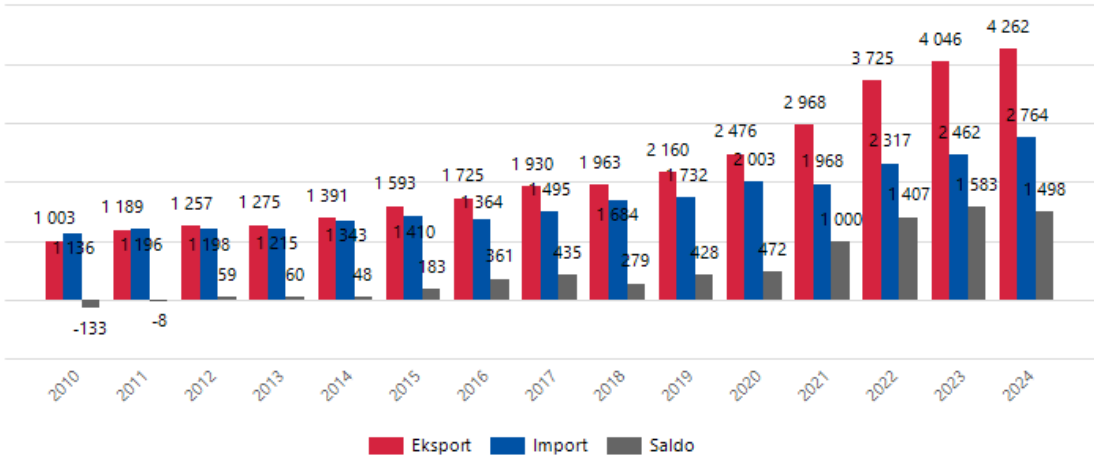
Obroty handlowe Polski ze Szwajcarią (mln EUR):

	2019	2020	2021	2022	2023	Dynamika 2022=100	2024	Dynamika 2023=100
Eksport	2 159,8	2 475,4	2 969,5	3 724,7	4 044,9	108,6	4 262,3	105,4
Import	1 732,2	1 990,0	1 952,5	2 317,3	2 475,2	106,8	2 764,3	111,7
Obroty	3 892,0	4 465,3	4 922,0	6 042,0	6 520,1	-	7 026,6	-
Saldo	427,5	485,4	1 017,0	1 407,4	1 569,7	-	1 498,0	-

Źródło: GUS

Wśród grupy krajów pozaunijnych CH w 2024 r. uplasowała się na miejscu 5 wśród rynków eksportowych i 15 importowych. W 2024 r. import wzrósł o 11,7%, do blisko 2,8 mld EUR, a eksport o 5,4%, do prawie 4,3 mld EUR. Ze Szwajcarią Polska odnotowała nadwyżkę w wysokości 1,5 mld EUR w 2024 r.

Wymiana towarowa Polski i Szwajcarii (w mln EUR)



	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksport	1 003	1 189	1 257	1 275	1 391	1 593	1 725	1 930	1 963	2 160	2 476	2 968	3 725	4 046	4 262
Import	1 136	1 196	1 198	1 215	1 343	1 410	1 364	1 495	1 684	1 732	2 003	1 968	2 317	2 462	2 764
Saldo	-133	-8	59	60	48	183	361	435	279	428	472	1 000	1 407	1 583	1 498

Źródło: Export Intelligence (za GUS)

Wymiana handlowa towarów z Polską – ujęcie miesięczne (mln EUR)

	2024 M08	2024 M09	2024 M10	2024 M11	2024 M12	2025 M01	2025 M02	2025 M03	2025 M04	2025 M05	2025 M06	2025 M07	2025 M08
Eksport	325,10	352,82	410,81	379,14	319,93	362,22	309,11	421,07	327,74	348,21	382,33	382,85	345,80
Import	210,95	271,52	241,17	251,08	212,89	268,16	249,69	245,60	284,20	271,81	273,34	252,01	270,37
Saldo	114,15	81,30	169,64	128,06	107,04	94,06	59,42	175,47	43,54	76,40	108,98	130,84	75,44

Źródło: Export Intelligence (za GUS)

Dynamika wzrostu eksportu i importu towarów z Polską ujęcie miesięczne, zmiany rok do roku (%)

	2024 M08	2024 M09	2024 M10	2024 M11	2024 M12	2025 M01	2025 M02	2025 M03	2025 M04	2025 M05	2025 M06	2025 M07	2025 M08
Eksport	0,76%	4,96%	10,64%	4,58%	1,96%	-8,23%	-11,65%	29,04%	-9,92%	-2,57%	18,98%	6,52%	6,37%
Import	5,64%	24,65%	22,17%	14,20%	-4,53%	11,96%	10,69%	7,72%	45,41%	15,85%	25,45%	5,44%	28,17%

Źródło: Export Intelligence (za GUS)

Struktura wymiany towarowej Polski ze Szwajcarią w 2024 r. (w EUR, wyboldowane rekordy obejmują najwyższe wartościowo 5 pozycji w poszczególnych kolumnach)

	Eksport do Szwajcarii		Import ze Szwajcarii	
CN	2024	2024 2023=100	2024	2024 2023=100
OG306966 - OGÓŁEM	4 262 333 905	105,4	2 764 301 796	111,7
I - ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO	71 858 466	270,7	1 905 585	60
II - PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO	37 447 464	110,6	21 688 888	137,3
III - TŁUSZCZE I OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO ORAZ PRODUKTY ICH ROZKŁADU; GOTOWE TŁUSZCZE JADALNE; WOSKI POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO	2 649 090	94,5	860 324	6,5
IV - GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE; NAPOJE BEZALKOHOŁOWE, ALKOHOŁOWE I OCET; TYTOŃ I PRZEMYSŁOWE NAMIASKI TYTONIU	317 788 447	136,8	142 115 707	120,9
IX - DREWNO I ART. Z DREWNA; WĘGIEL DRZEWNY; KOREK I ART. Z KORKA; WYROBY ZE SŁOMY, Z ESPARATO LUB INNYCH MATERIAŁÓW DO WYPŁATANIA; WYROBY KOSZYKARSKIE I Z WIKLINY	85 255 254	102,3	621 881	69,7
V - PRODUKTY MINERALNE	9 134 637	71	3 751 436	157,2
VI - PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO LUB PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	189 475 632	103,4	1 031 973 937	125,6
VII - TWORZYWA SZTUCZNE I ARTYKUŁY Z NICH; KAUCZUK I ARTYKUŁY Z KAUCZUKU	179 338 951	106,2	135 428 488	100,9
VIII - SKÓRY I SKÓRKI SUROWE, WYPRAWIONE, FUTERKOWE I ART. Z NICH; WYROBY SIODLARSKIE I RYMARSKIE; ART. PODRÓŻNE ITP. POJEMNIKI; ART. Z JELIT ZWIERZ. (B. JEDWABNIKÓW)	33 676 351	109	1 588 485	81,2
X - ŚCIER Z DREWNA LUB POZOSTAŁEGO WŁÓKNISTEGO MATERIAŁU CELULOZOWEGO; PAPIER LUB TEKSTURA, Z ODZYSKU (MAKULATURA I ODPADY); PAPIER I TEKSTURA ORAZ ARTYKUŁY Z NICH	83 964 386	98,6	62 904 679	93,7
XI - MATERIAŁY I ARTYKUŁY WŁÓKNIENNICZE	383 840 873	81,2	34 351 045	103,7
XII - OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, ŁASKI, STOŁKI MYŚLIWSKIE, BICZE; SZPICRUTY ICH CZĘŚCI; PIÓRA PREPAROWANE, ART. Z NICH; KWIATY SZTUCZNE; ART. Z WŁOSÓW LUDZKICH	176 624 734	120,3	3 066 457	109,6
XIII - ARTYKUŁY Z KAMIENIA, GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI LUB PODÓBNYCH MATERIAŁÓW; WYROBY CERAMICZNE; SZKŁO I WYROBY ZE SZKŁA	51 752 269	91,6	62 248 045	103,6
XIV - PERŁY NATUR. LUB HODOW., KAMIEŃ SZLACH. LUB PÓLSZLACH., METALE SZLACH., METALE PLATEROWANE METAŁEM SZLACHETNYM I ARTYKUŁY Z NICH; SZTUCZNA BIŻUTERIA; MONETY	174 257 862	79	124 785 825	100,3
XIX - BROŃ I AMUNICJA, ICH CZĘŚCI I AKCESORIA	177 549	45	1 055 509	10,3
XV - METALE NIESZLACHETNE I ARTYKUŁY Z METALI NIESZLACHETNYCH	317 293 826	96,3	143 356 663	94,1
XVI - MASZYNY I URZĄDZENIA MECHANICZNE; SPRZĘT ELEKTR.; ICH CZĘŚCI; URZĄDZENIA DO REJESTRACJI I ODTWARZANIA DŹWIĘKU I OBRAZU ORAZ CZĘŚCI I WYPOSAŻ. DO TYCH ARTYKUŁÓW	1 215 785 525	116,4	631 097 737	107,4
XVII - POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE ORAZ WSPÓŁDZIAŁAJĄCE URZĄDZENIA TRANSPORTOWE	380 767 824	103,1	78 625 327	95,8
XVIII - PRZYRZĄDY I APARATURA, OPT., FOTOGR., KINEMAT., POMIAROWE, KONTROLNE, PRECYZYJNE, MED. LUB CHIRURG.; ZEGARY I ZEGARKI; INSTRUMENTY MUZ.; ICH CZĘŚCI I AKCESORIA	146 225 426	112,1	265 120 392	118,1
XX - ARTYKUŁY PRZEMYSŁOWE RÓŻNE	394 224 209	96,8	15 935 457	95,4
XXI - DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCJONERSKIE I ANTYKI	10 795 130	166,3	1 819 929	55,9

Źródło: GUS

7. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Szwajcaria należy do liczących się inwestorów w naszym kraju. Według danych NBP skumulowana wartość inwestycji szwajcarskich na koniec 2024 r. osiągnęła wartość 7 712,6 mln EUR (2,35% inwestycji

bezpośrednich w Polsce, 10. miejsce na liście krajów-inwestorów zagranicznych). W Polsce wg danych GUS za 2021 r. zarejestrowano 798 spółek z udziałem kapitału szwajcarskiego, w tym 386 zatrudniających powyżej 9 osób i 179 z kapitałem zakładowym przekraczającym 1 mln USD. Inwestorzy szwajcarscy zatrudniają w Polsce ponad 90 tys. pracowników i inwestują m.in. w przemyśle farmaceutycznym (Novartis), tekstylnym (ERWO), produkcji opakowań (Model, Georg Utz Holding) i przemyśle szklarskim (Glas Troesch AG – EURGLAS Niewiadów, HTG). Wzrosła liczba projektów realizowanych w sferze usług przez banki (Credit Suisse) oraz firmy farmaceutyczne (np. Roche), które przenoszą do Polski księgowość i usługi BPO typu call center. Szwajcarski Winterthur (ubezpieczenia) sprzedał swoje oddziały w Polsce francuskiej firmie AXA. Do największych szwajcarskich inwestorów w Polsce należały:

- Krono-Holding AG (spółka Swiss Krono sp. z o.o., producent płyt wiórowych i laminowanych),
- Nestlé AG – największa firma spożywcza na świecie (Nestlé Polska S.A., przetwórstwo spożywcze, napoje, posiada 4 fabryki w Polsce),
- Kraft Jacobs Suchard AG (Kraft Jacobs Suchard Polska Sp. z o.o. artykuły spożywcze, słodczyce, kawa). Spółka zarejestrowana w Szwajcarii należy obecnie do kapitału USA – w 1990 r. została przejęta przez amerykański koncern Philip Morris Companies Inc. przemianowany w 2003 r. na Altria Group Inc.,
- ERWO Holding AG (East West Spinning sp. z o.o., przedsiębiorstwa włókien chemicznych w Łodzi, od 1992 r., należy do spółki-córki ERWO, Südrolle Group),
- Model Holding AG (Model Opakowania Sp. z o.o. w Biłgoraju, produkcja opakowań z tektury),
- Stadler Rail AG (Stadler Polska sp. z o.o., pojazdy szynowe, w Polsce od 2007 r.). Spółka posiada w Siedlcach zakład montażowy, w którym produkuje pociągi i wagony oraz tramwaje zarówno na eksport jak i rynek krajowy. W 2013 roku Stadler w konsorcjum z Newagiem wygrał przetarg na dostawę 20 pociągów dla PKP Intercity, wcześniej zrealizował kontrakt na dostawę nowoczesnych pociągów dla Mazowsza. Od 2016 r. współpracuje ze spółką Solaris Bus&Coach w konsorcjum na dostawę tramwajów.
- Od 1984 r. w Polsce obecna jest firma Abplanalp Engineering AG, która w 1992 r. założyła polską spółkę Abplanalp Consulting sp. z o.o. – dystrybutora obrabiarek światowych marek, z siedzibą w Warszawie i oddziałami w Rzeszowie, Legnicy, Gdańsku i Bydgoszczy.
- Novartis (Novartis Poland sp. z o.o. i spółki podporządkowane Sandoz Polska sp. z o.o. oraz Lek S.A.). Łącznie firma zainwestowała w Polsce 710 mln PLN. W maju 2015 r. zakończono rozbudowę Centrum Pakowania w Strykowie warte 171 mln zł.

Inwestycje szwajcarskie skoncentrowane są na południu i w centrum kraju. Szwajcarskie banki, podobnie jak w innych krajach naszego regionu, ograniczają się do prowadzenia przedstawicielstw i funduszy inwestycyjnych, jakkolwiek w ostatnich 3 latach rozbudowały w Polsce centra usług kompetencyjnych (outsourcing BPO).

Według danych NBP stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Szwajcarii na koniec 2024 r. wyniósł 304,5 mln EUR, co stanowiło 1,39% zainwestowanego za granicą kapitału polskiego i plasowało Szwajcarię na 21 miejscu zainwestowanego za granicą kapitału polskiego ogółem. Większość inwestycji ma charakter kapitałowy związany z operacjami na rynku finansowym. Liczącymi się inwestorami polskimi w Szwajcarii są grupy Bioton S.A. (producent insuliny), ADB Group obecna na giełdzie SIX w Zurychu (produkuje urządzenia i oprogramowanie dla telewizji cyfrowej) oraz Nowy Styl (kupił firmę Sitag), a także osoby prywatne i sektor MŚP, dokonujący operacji finansowych przez szwajcarski system bankowy.

8. Dostęp do rynku

Członkostwo w UE przyniosło poprawę dostępu do rynku wraz z przejściem uprzywilejowanych regulacji traktatowych Szwajcarii z UE. Nadal jednak występują specyficzne ograniczenia związane z obrotem towarowym, np. z ochroną rynku rolnego, którym podlega import produktów rolnych ze wszystkich krajów UE (kontyngenty, ceny minimalne, czasowe zawieszenia importu, opłaty graniczne). Polska przejęła automatycznie dorobek traktatowy UE-Szwajcaria. Jedynie umowa o swobodzie ruchu osób była

wprowadzana stopniowo, stanowiąc okresy przejściowe i kontyngenty pozwoleń na pobyt. W 2012 r. rząd Szwajcarii, powołując się na art. 10 umowy z UE, zdecydował o czasowym ograniczeniu liczby zezwoleń dla obywateli ośmiu nowych państw członkowskich, w tym Polski. Decyzja miała charakter polityczny, wynikający z dążenia rządu do zaspokojenia oczekiwań partii opozycyjnych, a nie z rzeczywistych problemów na rynku pracy. W 2013 r. ograniczenia te zostały przedłużone na kolejny rok i wygasły w maju 2014 r.

Szwajcaria posiada restrykcyjne przepisy regulujące ochronę różnych dziedzin (zdrowie ludzi, zwierząt i roślin, konsumentów, środowiska). Mogą one dotyczyć produktu, opakowania, oznakowania, procedury produkcji, transportu i składowania, jak również oceny zgodności albo dopuszczenia produktów do sprzedaży. Na zakup nieruchomości w Szwajcarii wymagane jest uzyskanie pozwolenia wydawanego przez władze kantonalne. Bez pozwolenia można kupić nieruchomości, które mają służyć do stałego prowadzenia działalności gospodarczej, albo być głównym miejscem rzeczywistego zamieszkania cudzoziemca, który wcześniej uzyskał zgodę na pobyt w Szwajcarii.

9. Polska placówka dyplomatyczna w Szwajcarii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bernie

Elfenstrasse 20a

Postfach 151, 3000 Bern 15

e-mail: berno.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Tel.: +41 31 358 02 02

Faks: +41 31 358 02 16

Strona internetowa: <http://www.berno.msz.gov.pl/pl/ambasada/>

10. Szwajcarska placówka ekonomiczna w Polsce

Ambasada Konfederacji Szwajcarskiej w Polsce

Wydział Ekonomiczny

Aleje Ujazdowskie 27, 00-540 Warszawa

e-mail: var.vertretung@eda.admin.ch

Tel: +48 22 628 04 81/82

Fax: +48 22 621 05 48

Strona internetowa: <http://www.eda.admin.ch/warsaw>

Aktualizacja: styczeń 2026 r.